TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti filoloogia
Pedagoogika
Matemaatika, majandusmatemaatika
ja andmeanalüüs
Vene keele ja kirjanduse õpetaja

Helery Luik, Horm Kristjan Kuuse, Laura Liister,
Lisete Toht, Maksim Zubovitš

MÄRKAMATU KEELEÕPE

ORIENTEERUMINE

ELU projekti portfoolio

Juhendajad Merilin Aruvee, Tiina Rüütmaa

Tallinn 2021

Sisukord

1. Projekti ülevaade 3

1.1 Projekti aktuaalsus 3

1.2 Projekti tutvustus 3

1.3 Orienteerumine ja oodatav tulemus 4

1.4 Projekti metoodilised alused 5

2. Töökulg 8

3. Tulemused 11

3.1 Tulemuste analüüs 11

3.2 Projekti meediakajastus 12

3.3 Õppevideo 13

4. Rühmaliikmete refleksioon 14

Lisa 1. Orienteerumiskaart 16

Lisa 2. Pildikaardid sihtgrupi teadmiste kontrollimiseks 17

Lisa 3. Tegevuskava 19

Lisa 4. Pildid orienteerumisest 21

Lisa 5. Facebooki grupp sihtrühmaga suhtlemiseks 25

Lisa 6. Sotsiaalmeediapostitused 26

Kasutatud kirjandus 27

1. Projekti ülevaade

1.1 Projekti aktuaalsus

Eestis elab lisaks eestlastele ka suur hulk teistest rahvustest inimesi, kes räägivad teistsugust emakeelt. Statistikaameti andmetel elab Eestis 2020. aasta alguse seisuga 894 336 eesti keelt emakeelena rääkivat inimest, mis moodustab umbes 68% elanikkonnast. See tähendab, et ligikaudu 32% siin elavatest inimestest on muust rahvusest, kes eesti keelt esimese keelena ei räägi. Näiteks eesti elanike teine sagedam emakeel on vene keel, millele järgnevad ukraina, soome ja inglise keel. Kokku räägivad eesti elanikud 231 eri emakeelt (Statistikaamet 2021). Kuna muukeelsed inimesed puutuvad eesti keelega erinevates keskkondades pidevalt kokku − näiteks poes, ühistranspordis, töö juures või koolis − on siinse riigikeele oskus igapäevategevuste juures vajalik.

Samas on selgunud asjaolu, et eesti keele õpetamist muukeelsetele tuleb veelgi arendada ning rohkem tähelepanu pöörata uussisserändajate keeleõppevõimaluste suurendamisele. Eesti keelevaldkonna arengukava 2018–2027 eelnõu kohaselt on suureks probleemiks see, et riigil ei ole piisavalt pädevaid keeleõpetajaid ning õpetajate vähesuse tõttu ei saa keeleõppijad piisavalt tuge. Selle lahendamiseks tuleks suurendada õpetajate järelkasvu, tagada õppematerjalide kättesaadavus ning arendada keeleõpetajate taseme- ja täiendusõppe süsteemi. Oluline on levitada arusaama, et iga õpetaja on omakorda keeleõpetaja. (Haridus- ja Teadusministeerium 2017)

1.2 Projekti tutvustus

ELU projekti “Märkamatu keeleõpe” eesmärgiks on õpetada eesti keelt mõnd muud keelt kõnelevatele isikutele tegevuse käigus. Märkamatu on keeleõpe seetõttu, et õppimisprotsessile eraldi tähelepanu ei pöörata, keele õppimine toimub loomulikult ja märkamatult mistahes tegevuse käigus.

Projekti käigus õpitakse keelt tegevuspõhiselt, selleks kasutatakse lõimitud aine- ja keeleõppe metoodikat ehk LAK-õpet. LAK-õppes õpitakse keelt ja ainet koos, antud

projektis aga mõne tegevuse käigus. Meie rühma tegevuseks oli orienteerumine Tallinna vanalinnas.

“Märkamatu keeleõppe” projekti eesmärkideks on:

- ➔ aidata kaasa erineva emakeelega inimeste lõimumisele ühiskonnas;
- ➔ levitada mõtteviisi, et keelt saab õppida ja keeleõpet toetada ka ükskõik millise huvipakkuva tegevuse kaudu;
- ➔ levitada ühiskonnas arusaama, et igaüks meist saab nii oma eriala või harrastuse raames kui ka igapäevaelus keeleõppijale tuge pakkuda, igaüks meist vastutab selle eest, et keeleõppijal oleks võimalus õppida, igaühel meist on võimalik aidata keeleõppijal keelt omandada;
- ➔ populariseerida LAK-õppe põhimõtteid informaalse keeleõppe vormina;
- ➔ osata sünteesida praktilist ja teoreetilist materjali. (Märkamatu keeleõpe III, s.a.)

Nende eesmärkideni jõudmiseks korraldas meie rühm orienteerumise esimese kursuse välistudengitele. Orienteerudes said välistudengid paremini tuttavaks Tallinna vanalinnaga, leidsid uusi tutvusi ning ühtlasi said selgeks ka sõnad, mis on vajalikud linnas orienteerumiseks, igapäevaseks suhtluseks ja väljendid enda tutvustamiseks.

1.3 Orienteerumine ja oodatav tulemus

Korraldasime ühekordse orienteerumise Tallinna vanalinnas esimese kursuse välistudengitele, et neile veidi Tallinna vanalinna näidata ja tutvustada. Vanalinnas ringi kõndides ja erinevaid punkte otsides saime kasutada erinevaid sõnu, mida korrates need projektis osalenud välistudengitele meelde jäid. Selle juures oli tähtis, et sõnu ei korranud vaid meie ise, vaid ka sihtrühm ehk välistudengid. Mõne sõna hääldamisega võis küll osalistel raskusi tekkida, kuid kõige olulisem oli siiski sõna kordamine ja selle tähenduse mõistmine.

Õpetasime välistudengitele sõnu, mis on seotud orienteerumise ja liiklemisega. Lisaks veel linnas leiduvate kohtade ja objektidega seonduvaid sõnu. Nt *tänav, kirik, torn, puu, pink, kohvik*. Lisaks ka igapäevaseks suhtlemiseks ja enda tutvustamiseks vajalikke väljendeid. Nt *Minu nimi on …, Ma olen pärit…* . Neist sõnadest ja väljenditest on välistudengitel kasu ka edaspidi, kas siis linnas liigeldes juhiste küsimisel, tutvumisel vms. Sõnade omandamist hindasime tegevuse lõpus, kui näitasime osalistele pildikaarte, kus oli kujutatud õpetatud sõnu ja palusime neil neid nimetada.

1.4 Projekti metoodilised alused

Esimese keele omandamine on lapsepõlves toimuv protsess, mil laps omandab, tavaliselt koduses keskkonnas räägitava, keele ja võtab täiskasvanutelt üle esialgu sõnu, väljendeid ja lühikesi lauseid ning hiljem grammatikat ja pikemaid lauseid (Argus 2021). Kui keele omandamine on teadvustamata protsess, siis keele õppimine tähendab, et õppijal on kindel soov mingi keel selgeks saada. Teise keele õppimine jaguneb mitmeks keeleõppeviisiks, mida iseloomustavad lähenemine, meetod, õpetamisvõtted, protseduurid, mudelid ja metoodilised põhimõtted. Need on näiteks grammatika-tõlke meetod, audiolingvaalne meetod, kommunikatiivne keeleõpe, mõistmislähenemine, loomulik lähenemine, sõnavarapõhine lähenemine, käsutäitmismeetod, sisupõhine keeleõpe ning ülesandepõhine keeleõpe. Igaüks saab ise valida, milline meetod või võte on talle kõige sobilikum ning mille abil ta keelt kõige kiiremini omandab. (Argus *et al.* 2021) Selle projekti raames valime meetodi keeleõppijate eest meie ise. Keeleõppeks kasutame lõimitud aine- ja keeleõpet ehk LAK-õppemetoodikat ning ülesandepõhist keeleõpet, mis sobib hästi kokku meie tegevuse ehk orienteerumisega.

Lõimitud aine- ja keeleõpe (*content and language integrated learning – CLIL*) on tõhus viis keele omandamiseks, sest õpetaja pöörab tähelepanu nii ainele, keelele kui ka õpioskustele ning just see, et kõik kolm tegurit on võrdväärse tähtsusega, tagab LAK-õppe tulemuslikkuse (LAK-õpe s.a.). LAK-õpe on olemuselt lõiming, kus ainetunnid hõlmavad keeleõpet ja ainetundides õpitut kasutatakse keeletundides (Mehisto *et al.* 2010). LAK-õppes kasutatakse

visuaalseid vahendeid, protsesskirjutamist ja diktoglossi, mis tähendab, et esmalt loetakse teksti üldiseks mõistmiseks, edasi töötatakse detailidega ja lõpuks tehakse kokkuvõte. Tegeletakse korraga nii keele kui ainega; üht kasutatakse teise omandamiseks. (Argus *et al.* 2021)

LAK-õppe põhijooned on mitmekordne fookus, turvaline ja rikastav õpikeskkond, autentsus ja allikalähedus, aktiivne õppimine, tugistruktuur ja koostöö. See tähendab, et keeleõpet toetatakse ainetundides ja vastupidi, lõimitakse aineid, analüüsitakse õppeprotsessi, kasutatakse rutiintegevusi ning ainesisu ja keel tehakse nähtavaks, arvestatakse õpilaste huve, õppimist seostatakse igapäevaeluga, kasutatakse päevakohast materjali ja õpilased saavad ise vestlust juhtida. Lisaks räägivad õpilased rohkem kui õpetaja, nad sõnastavad soovitud aine-, keele- ja õpioskusi, õppimisel arvestatakse eri õpistiile ja õpilastele esitatakse pidevalt uusi ülesandeid. Õppetöö plaanitakse LAK-õppe ja tavaprogrammi õpetajate koostööna, lisaks on tähtis keele- ja aineõpetajate koostöö ja omavaheline oskuste jagamine. Samamoodi nagu muidu õpetamisel või õppimisel on ka LAK-õppe tõukejõud mõtlemine. (Mehisto *et al.* 2010)

Ülesandepõhine keeleõpe (*task-based language learning*) on kommunikatiivse keeleõppe edasiarendus, mille eelduseks on teadmine, et keelt õpib kõige paremini seda aktiivselt kasutades. Kursus põhineb ülesannetel, mitte keeleteemadel ning grammatika omandatakse keelt kasutades pikema aja vältel. Ülesanded on sellised, millega puututakse päriselus kokku ning seetõttu on õpilased motiveeritud. Ülesannete lahendamisel ei anta õppijale abiks keelelisi vahendeid, sest tähtsaim on keskenduda tähendusele, mitte sõnavarale ega keele konstruktsioonidele. (Argus *et al.* 2021)

Projektile tagasivaadates kasutasime tegelikult elemente mitmetest keeleõppemeetoditest. LAK-õppest olid sõnad, mida välistudengitele õpetasime (*paremale, vasakule, restoran, tänav*) igapäevaelu oskuste jaoks väga olulised. Samuti meeldis sihtgrupile ise sageli vestlust juhtida. Näiteks küsiti eestikeelseid vasteid sõnadele, mida meil polnud plaanis õpetadagi (*lind, tuvi, turg*). Ülesandepõhise keeleõppe kohaselt ei olnud tudengitel mingeid keelelisi

abivahendeid – välja arvatud mõned varasemad teadmised – ning keskenduti orienteerumisobjektide tähendustele. Seetõttu leidis kasutust ka mõistmislähenemise meetod, kuna eesmärk oli aru saada sõna tähendusest. Tähtsaks osutus ka käsutäitmismeetod, kuna pidime välistudengitele pidevalt ütlema *Otse!*, *Paremale!*, *Stopp!* jne, et õigele teele jõuda või nende tähelepanu millelegi suunata.

2. Töökulg

Ettevalmistused projektitööks algasid esimesel kohtumisel (Lisa 3). Esialgu olime lihtsalt liikumisgrupp, kuid pidime leidma täpsema lahenduse, millise tegevuse kaudu hakkame eesti keelt teise keelena õpetama. Esimesel tunnis ülikoolis valisime välja grupijuhi, kelleks sai Lisete Toht. Samuti panime paika, et liikumisülesandeks saab orienteerumine ja leppisime kokku, kuidas edaspidi suhtlema hakkame.

Septembri lõpus ja oktoobri alguses tegelesime rohkem teooriaga. Uurisime põhjalikult keeleõppe meetodeid ja LAK ehk lõimitud aine- ja keeleõppe kohta. Kirjutasime ühiselt esialgse tegevuskava ja valmistasime esimese keeleõppetegevuste visandi. Tunnis esitlesime oma seni valmisolevat plaani ja saime projektikaaslastelt tagasisidet, mida oma tegevustes ära jätta ja mida saame paremini teha.

Oktoobri alguses panime paika lõpliku kava. Märkamatu keeleõppe tegevus toimub orienteerumisena Tallinna vanalinnas. Seejärel tuli leida sihtgrupp, kellel on soov meie abiga eesti keelt õppida. Omavahel saime kiiresti kokkuleppele, et sihtgrupiks võiks olla välistudengid. Lisete suhtles Erasmus välistudengite vastuvõtu spetsialistiga, kes suunas teda edasi Facebooki gruppi, kuhu postitada kuulutus peatselt algavast üritusest. Lõime ka omaenda Facebooki grupi (Lisa 5), millega välistudengid liituda said. Lisete valmistas neile ette küsimustiku, et selgitada välja kuupäev, millal üritus toimuda saaks. Grupiga liitus pea 30 inimest, kuid vastanuid oli ainult 11. Küsimustikku analüüsides kinnitasime orienteerumise kuupäeva, mis välistudengitele kõige rohkem sobis — 31.oktoober.

Enne orienteeruma minemist oli vaja ette valmistada rada ja valida välja punktid. Raja väljatöötamisega tegelesid Lisete ja Maksim ning punktide järjekorra pani paika Horm Kristjan. Esialgne plaan oli õpetada objektide nimetuse kõrvale ka värve, kuid seda plaani ei kiitnud heaks juhendajad ja ka osad grupi liikmed arvasid, et värvide nimetused ei pruugi selle tegevuse juures kasulikuks osutuda. Seejärel otsustasime õpetada hoopis suundasid, kuna see võib liigeldes kasuks tulla.

Enne üritust esitlesime oma kava ELU vähenädala seminaris, kus saime kaastudengitelt palju positiivset ja õpetlikku tagasisidet. Hindajate arvates on meie projekt väga huvitav ja neile meeldis ka idee orienteerumisest, kuid nad soovitasid järele mõelda, kui vajalik on ürituse filmimine, sest osalejatele ei pruugi see meeldida.

Enne orienteerumispäeva saime kõik kokku Zoomis, et arutada veel kord, kuidas päev välja näeb ja kes millega tegeleb. Lisete, Laura ja Helery tegid kordamööda Facebooki ürituse alla postitusi objektidest, mida orienteerumispäeval otsime, et tudengid teaksid, mis paikadega on tegemist. Algselt pidi sündmuse filmimisega tegelema Maksim, kuid vanalinnas rollid muutusid ja temast sai hoopis õpetaja. Lisete ja Helery aitasid kaasa, et tudengeid õigesse kohta suunata ja vahepeal tuletasid meelde objektide sõnu. Horm Kristjan tegeles filmimisega ja Laura oli vaatleja, kes jälgis, kuidas tudengid sõnu omandavad ja neid iseseisvalt kasutama hakkavad.

Paksu Margareeta juures andsime välistudengitele kätte kaardi (Lisa 1), kuhu olid märgitud punktide asukohad eesti keeles. Umbes esimese viie punkti juures kordasime ise, et nüüd liigume otse, paremale jne ning hiljem küsisime juba välistudengitelt, et kuhu me läheme, et kontrollida, kas suunad jäid meelde. Käisime mööda mitmetest parkidest, kirikutest, pinkidest ja lindudest ning ka neid sõnu kordasime kogu aeg, et need jääksid paremini meelde. Viimases punktis kasutasime pildikaarte (Lisa 2), et kontrollida, mis sõnad tudengitele meelde jäid.

Novembri alguses saime peaaegu kõik tehtud tööst natuke puhata. Horm Kristjan menteeris samas videot, mida esitlesime projektikaaslastele 16. novembril. Pärast tundi teiste tudengite ja juhendajatega, alustasime ELU portfoolio koostamisega. Kuna materjali blogi või veebilehe jaoks on liiga vähe, jõudsime ühiselt kokkuleppele, et teeme portfoolio aruande vormis. Jagasime võrdselt ära tööülesanded, kes millest kirjutab ja seejärel hakkas igaüks omaette endale sobivas tempos tegutsema.

Jooksvalt kogu kursuse vältel tegeles iga grupi liige individuaalselt päeviku täitmisega, kuhu tuli kirja panna tunnid, mis kulusid ülesannete tegemisele. Kogu kursuse maht on 156

akadeemilist tundi, kuid päevikusse tuli märkida ainult iseseisvad tööd, mille maht kokku peab olema 117 tundi. Samuti tegelesid kõik eraldi individuaalse refleksiooniga ...

3. Tulemused

3.1 Tulemuste analüüs

Orienteerumisel osales kokku kolm välistudengit. Sihtgrupi seas oli üks inimene Lätist, teine Jaapanist ja kolmas USAst. Raja (Lisa 1) läbimiseks kulus meil umbkaudu kaks ja pool tundi. Sihtgrupiga suhtlesime ainult eesti keeles.

Nimisõnadest õpetasime sihtgrupile sõnu *tänav, kirik, puu, päike, trepp, pink, lill, kaart, lind, kohvik, lillepood, Toompea loss, torn*. Samuti asesõnad nagu *mina, sina, meie, see*. Nimisõnadest oli sihtgrupil kõige lihtsam meelde jätta sõnu, mis esinevad ka inglise keeles, nt *park, parlament, restoran* ja *katedraal*. Verbidest esinesid tegusõnad mitmuse esimeses pöördes: *lähme, vaatame, pöörame, kõnnime*. Samuti käis läbi ka orienteerumise lahutamatu sõnavara, suunad: *vasakule, paremale, otse, üles*. Veel kasutasime sõnu nagu *tere, aitäh, palun, tubli, õige, hästi*.

Lisaks üksikutele sõnadele kasutasime ka lihtsamaid lauseid. Kõigepealt tegime tutvumisringi, kus ütlesid kõik täislausega oma nime ja kust nad pärit on. Alguses grupiliikmete eeskujul, hiljem kordas sihtgrupp väljendeid juba iseseisvalt. Kasutasime lihtlauseid nagu *Minu nimi on …*, *Mina olen pärit ....* Orienteerumise ajal kasutasime kaardile osutades lauseid *Meie oleme siin, Meie läheme sinna, Vaatame kaarti, Mis see on?, Kus me oleme?, Kuhu me läheme?, See on …*. Neid lihtlauseid kasutasid alguses ainult meie grupiliikmed ning hiljem kasutas neid ka sihtgrupp.

Huvitav oli näha, kuidas osalejad keeleõppele lähenesid. Näiteks, kui vaatasime orienteerumiskaarti, et teada saada, kuhu me edasi peame liikuma, oskas lätlanna kaardi pealt numbreid nimetada. Ameeriklane seevastu otsis seoseid eesti ja vene keele vahel. Näiteks seletades talle sõna *tubli*, oli tal palju lihtsam seostada seda venekeelse sõnaga. Kui jalutasime mööda Viru tänava lillekioskitest, küsis jaapanlanna veel lisaks sõnale *lill*, kuidas öelda *lillepood* ja *lillemüüja*.

Orienteerumise lõpus, kui olime jõudnud viimasesse punkti, tegime sihtgrupile pildikaartidega (Lisa 2) teadmiste kontrolli. Tulemused olid head. Sihtgrupp oskas kõiki piltidel olevaid objekte eesti keeles nimetada. Kõige paremini jäid aga meelde need sõnad, mida kõige sagedamini korrati, nt suundadest *paremale*, *vasakule* ning nimisõnadest *tänav, päike, torn, park, puu, kaart, lind*.

Üritust Facebookis sihtgrupile tutvustades mainisime ka ära, et kavas on tegevust jäädvustada. Saime kõikide osalejate loa nii filmimiseks kui ka pildistamiseks (Lisa 4).

3.2 Projekti meediakajastus

"Märkamatu keeleõppe" projekti tulemused on koos videotega samanimelisel Facebooki lehel. Meie grupi esimene postitus andis meie keeleõppetegevusest üldisema ülevaate. Tutvustasime oma sihtgruppi, meie tegevust ja tulemusi. Teine postitus on suunatud pigem teistele keeleõpetajatele. Tõime välja, milliseid meetode kasutasime, millele tuleks tegevuse käigus tähelepanu pöörata ja mida proovida ära hoida. (Lisa 6)

3.3 Õppevideo

Õppevideo on saadaval lingil: https://drive.google.com/drive/folders/1-iXXpeZMwtZNJhcA4-vOQZ0fA0CWpMlp?usp=sharing

4. Rühmaliikmete refleksioon

Helery: *Keeleõpe on olnud alati tähtsal kohal mu elus ning haaran kinni kõigist võimalustest ennast sellel erialal täiendada. Seetõttu oli ka "Märkamatu keeleõppe" projekt minu esimene valik ELU projektide hulgast ja olen endale, rühmakaaslastele kui ka juhendajatele väga tänulik, et mind kursuse vältel aitasid ja juhendasid. Kõige suurem väljakutse oli minu jaoks orienteerumine välistudengitega, kuna vahepeal meeldib mulle jääda oma mugavustsooni ja vältida suhtlemist võõraste inimestega. Minu arvates tuli meil üritus just rühma sujuva koostööna väga hästi välja – teiste grupiliikmete eest ma rääkida ei saa, aga arvan, et võime oma tööga rahule jääda. Kuna olen pigem üksi nokitseja kui meeskonnaliige, siis oli kogu projekt minu jaoks väga õpetlik kogemus ja ka väljakutse, kuid pole kordagi kahetsenud, et just selle projektiga liitusin.*

Horm Kristjan: *ELU projekt oli väärtuslik kogemus, millest sain uusi teadmisi sellest, kuidas keelt saab eri viisil õpetada. Vanalinnas koos välistudengitega orienteerumine oli väga huvitav meetod projekti läbiviimiseks ning saime seetõttu ka hea ettekujutuse välismaalaste arusaamast ja suhtumisest eesti keelde. Välismaalastele keele õpetamine ilma inglise keelt kasutamata oli paras väljakutse, kuid samas võimaldas see kasutada teisi verbaalseid ja mitteverbaalseid õpetamisviise, et teineteisest aru saada. Igaühel oli rühmas oma roll ja ülesanded, mida selleks korraks täita ning millega saadi hästi hakkama. Meeskond oli tõhus ja usin ning saime kõik planeeritu õigeks ajaks korralikult tehtud ja esitatud.*

Laura: *Mina liitusin "Märkamatu keeleõppe" projektiga, sest mind huvitas, kuidas see toimida saab. Väga tore oli, et saime teoreetilisi teadmisi ka praktiliselt rakendada. Esialgu oli keeruline aru saada, kuidas tegevus toimuma peaks. Orienteerumist alustades olime ka natuke segaduses, kuidas sihtgrupiga kontakti saada (eriti kui inglise keelt kasutada ei tohi), kuid päris kiiresti saime ikkagi asja käima. Üks suur pluss oli see, et meil ilmaga vedas. Üllatav oli see, kui palju sõnu sihtgrupile meelde jäi ning väga meeldiv oli kuulda, et nad jäid meie orienteerumisega rahule. Meie rühmas olid igaühel omad ülesanded, vajadusel ja võimalusel abistasime ka teisi. Ülesanded saime üldjuhul kokkulepitud ajaks tehtud. Kõik*

andsid oma panuse ja kõikide ideid kuulati ja arvestati. Seega ma ütleksin, et meie projekt õnnestus ja meie grupp töötas hästi.

Lisete: *"Märkamatu keeleõppe" projekt on minu jaoks oluline, kuna ka mul on tutvusringkonnas teise emakeelega inimesi. Projekti käigus õppisin, kuidas on võimalik keeleõpe klassiruumist välja viia ning seda kohe praktiliselt rakendada. Sihtgrupiga vanalinnas orienteerumine ja nendega ainult eesti keeles rääkimine oli paras pähkel. Kuna aga rada oli suhteliselt pikk, siis saime hoo sisse ning pärast sujus kõik juba kenasti. Olen väga meeldivalt üllatunud, kui palju on võimalik nii lühikese ajaga õpetada ja ka õppida. Lisaks märkamatult keele õpetamisele, sain ma kogemust ka tegevust reklaamides, sihtgrupiga suheldes ning üritust hallates. Samuti sain ma kogemuse võrra rikkamaks, olles grupijuht. Grupp töötas üksmeelselt, pidas tähtaegadest kinni ja kõik sujus suurepäraselt.*

Maksim: *Õpetajaks õppides otsustasin kohe, et võtan oma erialaga seotud projekti. Olin ülimalt huvitatud oma kogemusi rikastama, et saaksin neid ka oma töös rakendada. Kohe, kui ma seda projekti nägin, valisin selle kahtlemata. Esialgu arvasin, et see projekt põhineb suuresti isiklikul kogemusel, kuid läks pisut teisiti, kui arvasin. Sellest hoolimata oli kogemus väga huvitav ja tulemustega võib rahule jääda. Sattusin kokku suurepärase meeskonnaga, tegime väga hästi koostööd, aidates ja täiendades üksteist. Igaüks sai pakkuda oma ideid ning iga ettepaneku arutelusse ja väljatöötamisse oli alati kaasatud kogu meeskond. Suure isikliku töökoormuse tõttu kartsin väga, et ei jõua rühmatööle piisavalt aega pühendada, kuid sellegipoolest võtsin mitmel korral initsiatiivi ja andsin tõuke uutele ideedele, kui tundus, et oleme ummikus. Meie töö edu seisnes iga selle osaleja panuses. Kuna õpetaja töö on peamiselt individuaalne töö, siis selle hilisemaks õpilasteni toomiseks kujunes see siin meeskonnatööks. Uus ja huvitav kogemus suurepäraste inimestega.*

Orienteerumine Tallinna vanalinnas

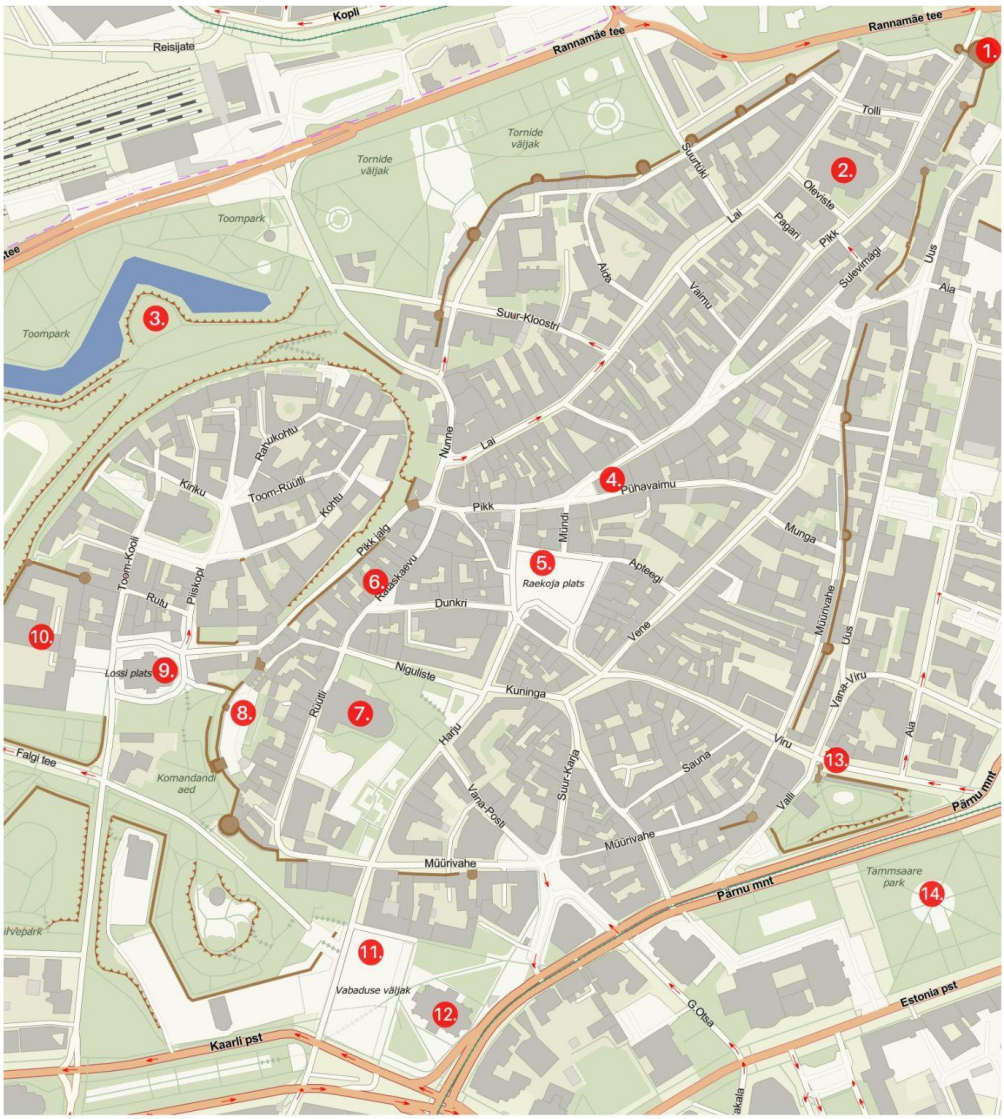

1. Paks Margareeta
2. Oleviste kirik
3. Šnelli park
4. Martsipani muuseum
5. Raekoja plats
6. Rataskaevu 16
7. Niguliste kirik
8. Taani kuninga park
9. Nevski katedraal
10. Toompea loss
11. Vabaduse väljak
12. Jaani kirik
13. Viru väravad
14 Tammsaare park

Lisa 2. Pildikaardid sihtgrupi teadmiste kontrollimiseks

GOODWIN
THE STEAK HOUSE
Restoran
Avatud iga päev
Open everyday
11-24
Goodwin SH OÜ

Lisa 3. Tegevuskava

TEGEVUSKAVA

ELU PROJEKT: "MÄRKAMATU KEELEÕPE III" ORIENTEERUMISE GRUPP

JUHENDAJAD: TIINA RÜÜTMAA, MERILIN ARUVEE

LIIKMED: HELERY LUIK, HORM KRISTJAN KUUSE, LAURA LIISTER, LISETE TOHT, MAKSIM ZUBOVITŠ

Tegevused	Tähtaeg	Vastutaja(d)
Rühma lugemisülesanne	20.09	Helery Luik, Laura Liister, Maksim Zubovitš, Lisete Toht
Keeleõppe meetoditest kirjaliku ülevaate tegemine	20.09	Lisete Toht, Horm Kristjan Kuuse
Keeleõppetegevuse välja töötamine	25.09	Kogu grupp
Orienteerumise objektide otsimine	25.09	Lisete Toht, Maksim Zubovitš
Orienteerumisraja välja töötamine	3.10	Maksim Zubovitš
Sihtgrupiga suhtlemine, grupi ja ürituse loomine Facebookis; küsitluse koostamine	4.10	Lisete Toht

Keeleõppetegevuste visandi koostamine	5.10	Kogu grupp
Koolituskava ette kandmine	5.10	Laura Liister, Horm Kristjan Kuuse
Tagasiside korjamiseks koolituskava koostamine	10.10	Lisete Toht, Laura Liister
Teise rühma tagasisidestamine	10.10	Helery Luik, Horm Kristjan Kuuse, Maksim Zubovitš
ELU vahenädala esitluse koostamine	18.10	Helery Luik, Horm Kristjan Kuuse, Laura Liister, Lisete Toht
ELU vahenädalal teise projekti tagasisidestamine	20.10	Kogu grupp
Küsitluse analüüs ja orienteerumise toimumise kuupäeva paika panemine	22.10	Kogu grupp
Keeleõppetegevuste lõpliku kavandi koostamine	26.10	Helery Luik, Laura Liister, Lisete Toht
Orienteerumiskaardi koostamine	29.10	Horm Kristjan Kuuse
Orienteerumisega seotud sõnadest kollaaži koostamine	29.10	Maksim Zubovitš
Orienteerumiskaardi ja kollaažide printimine	29.10	Maksim Zubovitš
Facebooki ürituse all orienteerumise objektide tutvustamine (14 postitust)	23.10–30.10	Helery Luik, Laura Liister, Lisete Toht
Orienteerumise läbiviimine	30.10	Kogu grupp

Video kokkumonteerimine	11.11	Horm Kristjan Kuuse
ELU portfoolio koostamine	7.12	Kogu grupp
Individuaalne refleksioon	7.12	Kogu grupp
Esitluse koostamine	7.12	Kogu grupp

Lisa 4. Pildid orienteerumisest

EESTI VABADUSR

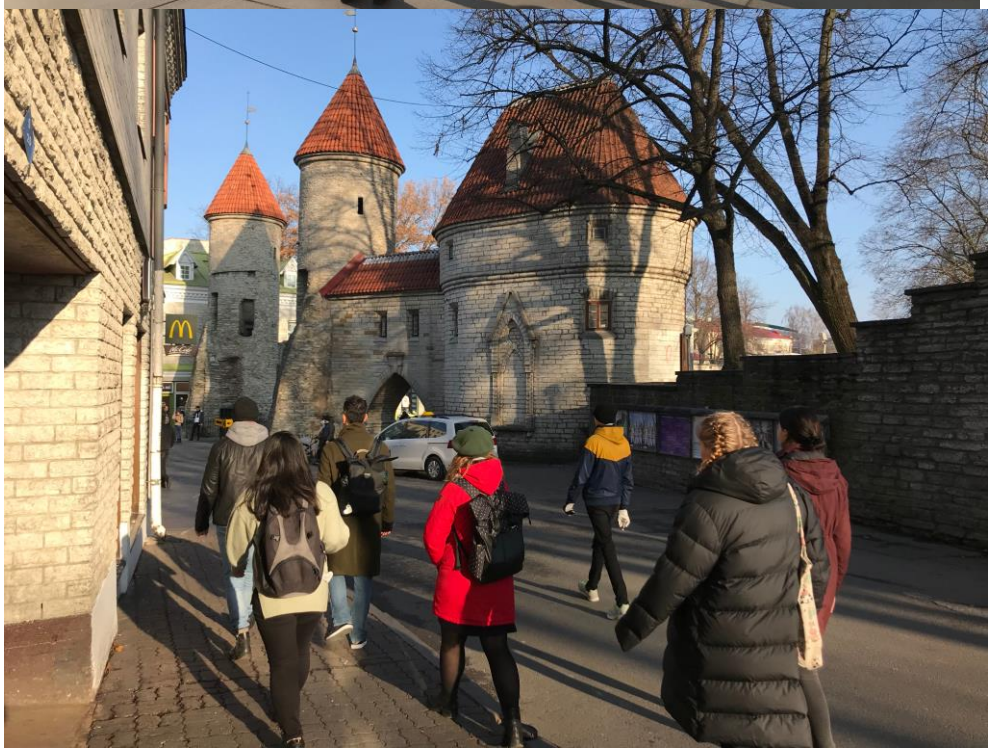

Lisa 5. Facebooki grupp sihtrühmaga suhtlemiseks

Lisa 6. Sotsiaalmeediapostitused

Esimene postitus: *"Märkamatu keeleõppe" projekti raames korraldas meie grupp orienteerumise. Meie eesmärk oli orienteerumise käigus õpetada välistudengitele erinevaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid, mis neile endale ka kasulikud oleksid. Orienteerumise jooksul ütlesime samu sõnu korduvalt ning välistudengid kordasid neid järele. Kui rada oli läbitud, näitasime välistudengitele pildikaarte, millel oli kujutatud osa õpetatud sõnu. Nii saime hinnata, kas meie tegevus oli ka tulemuslik. Väga positiivne oli näha, et neile olid sõnad meelde jäänud ja tundsime rõõmu, et välistudengid orienteerumisega rahule jäid. Nähes, et neile on sõnad meelde jäänud, saime kinnituse, et keelt on võimalik õppida ka väljaspool klassiruumi. Kiire ülevaate meie korraldatud orienteerumisest saab videost.*

Teine postitus: *Erialasid Lõimiva Uuenduse (ELU) projekti "Märkamatu keeleõpe" eesmärk on näidata keeleõpetajatele, keeleõppijatele ja kõigile huvilistele, et võõrkeele omandamine ei pea toimuma ainult grammatikareegleid õppides ja raamatuid lugedes, kuigi ka need on väga head õppimistehnikad. Nagu ka nimetus ütleb, toimub õpe märkamatult, läbi mõne meeldiva tegevuse. Näiteks lastele, kelle lemmiktegevus on mängimine, saab keelt märkamatult õpetada läbi mängude, mida nad veel ei oska. Õpetaja saab õpetatavas keeles seletada reegleid ja neid samal ajal demonstreerides, et õppijad paneksid kokku tegevuse ja sellele vastava sõna. Nii saab peaaegu läbi kõikide tegevuste keelt õpetada. Sellise keeleõppe tõhusaks töötamiseks ei tohiks õpetaja samal ajal rääkida ka keeles, mida õppijad mõistavad. Muidugi ei saa sellise keeleõppevormi käigus õpetada õpilastele selgeks kogu sõnavara ja kõiki grammatikareegleid, sest kindlate tegevustega kaasneb kindel sõnavara, kuid see on väga hea algus algavale keeleõppijale, ja mis peamine, see on lõbus.*

Kasutatud kirjandus

Argus, Reili 2021. Emakeele omandamine – kas sünnipärane või õpitud? Eesti Rahvusringhääling Novaator. https://novaator.err.ee/1608134587/emakeele-omandamine-kas-sunniparane-voi-opitud (16.09.2021).

Argus, Reili; Rüütmaa, Tiina; Verschik, Anna 2021. Mitmekeelsus, esimese ja teise keele omandamine. Peamistest teooriatest, uuringutulemustest ja õpetamismeetoditest. Tallinn: Tallinna Ülikool.

Haridus- ja Teadusministeerium 2017. Eesti keelevaldkonna arengukava 2018-2027. Keel loob väärtust. Eesti keelevaldkonna arengukava 2018-2027 (eelnõu). [Tallinn]. https://www.hm.ee/sites/default/files/eesti_keelevaldkonna_arengukava_2018-2027_eisi_20.12.2017_0.pdf (04.12.2021).

LAK-õpe = Lõimitud aine- ja keeleõpe. https://www.innove.ee/oppevara-ja-metoodikad/keelekumblus/loimitud-aine-ja-keeleope-lak-ope/ (17.09.2021).

Mehisto, P.; Marsh, D.; Martin, M.J.F.; Võlli, K.; Asser, H. 2010. Lõimitud aine- ja keeleõpe. Tallinn: Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed.

Märkamatu keeleõpe III. (s.a.) https://elu.tlu.ee/et/projektid/markamatu-keeleope-iii

Statistikaamet 2021. Eesti elanikud räägivad 231 eri emakeelt. https://www.stat.ee/et/uudised/eesti-elanikud-raagivad-231-eri-emakeelt (04.12.2021).